

સુરતની શેઠાગી

સંગ્રહ કરી છપાવનાર
કરશતદાશ રણછોડદાશ
૬૦ ગલેમંડી—સુરત.

સુરત બસનપુરી ભાગોળ ભાજવાલી પાળમા આવેલા શ્રી 'અંબીકા
સીન્ધ' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં હરગોવિંદદાસ હરકીશનદાસે છાપ્યું.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૫૩૨ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રુદ્રાવળી શાહી

વિષય ટ : ૧૧

સુરતની

શેરણી.

છટકેલી સુંકરી.

ગાયન ૧ હું

છોને ઠઠે છટકેલી, મુવા મને છોને ઠઠે છટકેલી.

હું તો ફેશનમાં વેલી બનેલી.

પીયર તજીને પીયરની સાથે બગીચે બવ હું વહેલી. મુ

સીલોનની ચાહ ને સુરતનાં બીસકુટ

તાજ તાજ ખાઈ પડેલી.

મુ.

મુંખઈના પોલકા ને સાદીનની સાદીઆ ૬

સ્વપને ન સઠએ દીઠેલી.

મુ.

ધાધરાને ચોળીને પાર નથી મારે,

યારોજ મેજાંટ ઈધેત્રી.

મુ.

નવસેરા હાર સાચા મોતીના,

મુંદર ખંગડીયો સોને મઢેલી.

મુ.

મેસી ગાડીમાં હુ જાઉં મંદીરે વીધા પાછી ભણેલો. મ.

ગાયન બીજી.

રાગ હરીગીત.

અહીં નોકરીથી લઈ રળ પછી શેઠજી તો ચાલ્યા

રસ્તેજ આવું દેખીને જોવા થકી ઉભા રહ્યા

અરસોસ કે શું જોઉં છું જો પાપના જે આંખથી

આંસુ ભરાયા આંખનાં રાવાય છે આધારથી

જા દુર થા જા દુર થાઓ દુષ્ટ રંડા મુજ થકી

આ જગત આખામાં ખરેખર તુજ સમી એકે નથી

નારી કરાવે વેરને પેસા કર પાણી ખરે

કરશે નહીં દોષ ભાષણો વિશ્વાસ નારીનો અરે

ઉડા નિસાસા નાખીને આખરે તે ચાલ્યા ગયા

નોટ્ટી વીલુની અંગળ જોગી ન મળના તે થયા

તે નવ આવું દેજી જી. માવાણી.

ગાયન ત્રીજું

ગયો તો ચાર એકઠીન હું સુરતમાં રોડ કરવાને
 બપોરના બે ઠ વણ વાગે નીકળ્યો સંગ ફરવાને
 તાપી પર ચાલતો અગ્યો જતુ તું ક્યાં મથો હું તો
 ભાગળ પરથી પડ્યો ભુલો ગયે હુ રીયો હું શાહપુરમાં
 સખી એક શામળી ઉભી ઝડુ રામાં રહી ઝુકી
 શરીર સઠાવતી કાળમાં રૂઝા લો મુખ લેતીતી
 ઉભો તો ખારીયે વીજી હને ને ચાર તો એનો
 આવીતો આવીયો તે ત્યાં થયો મળાપ બેનો
 કરી ચુંબન ચતુરીને દબાવી ખાથમાં લીધી
 જવાને હાથ ઝાલીને નીચે ઉતારી ઝટ દીધી
 કરી વીકટોરીયા ભાંડે ગયા ત્યાં હીન્દુ હોટલમાં
 ડબલતા આડંશ દીધા બન્યા ચક્રચુર બોટલમાં
 રહું નહિ ભાત ફનીયાતું બન્યાં ત્યાં બેઉ બે હાલે
 પછીથી શુ થયું ભાઈઓ કહીશું આ નતી કાલે
 આણુંદજી.

ગાયન શાસ્ત્ર.

વંદનો વિજાપ.

નારી વીના ઘેર તાણું રે સનાએ મારે નારી વીના

ઘેર તાણું

એ તો દીપક છતાં અંધાર રે સદાયે મારે.

જઈકુવા પર બેસુ રૂપાળી રામાઆ દેખું

રહું અંતર નારી સારું સારું રે સદાયે મારે.

સગરે ઉઠું છું જ્યારે દળવું પડે છે હાથે મારે

રહું છું નારી સારું સારું રે સદાયે મારે.

પાણી લાવું છું માથે નાંક કાઠી આવે સાથે

જમમાં જીવતર મમ ખાઈ ખાઈ રે સદાયે મારે

મહુ તમે છો કૃપાળુ વાંદ મેલુ ભાંગો મારું

નીવેદ્ય ધરવા ધાઈ ધાઈ રે સદાયે મારે

એવી આવ્યતા કરતો કરતો ધનમાં જઈને હું સુતો

આત્રી નિદ્રાને સનું ભાણ ભાણ રે સદાયે મારે

જાતીએ આ આળ્યા પરનાવાનં બેરી લાળ્યા
 જોરે શ્રીકૃષ્ણ મને આપ્યું અપ્યું રે સદાચે મારે
 જાતીએને ભોજન દીધો શીવ પુરાને મજ્યાં દીધો
 વરધોટો કરવા ધાર ધાર રે સદાચે મારે
 મુંબધથી લાળ્યા તાંસા રઝઝના સુરતો વાળ
 પોડાને હું સણવાર રે સદાચે મારે
 બની ઠની સુંઠર અલખેલો વરધોટો કરવા નીકળેલો
 અંતર મનસુભો ધાર ધાર રે સદાચે મારે
 કુમ કુમ પત્ર લખ્યા માટે વીળાળ દીધો રાને
 હોશો હું લખવા ધાર ધાર રે સદાચે મારે
 લેખક—લખાણુ આતું રહું બાઠી લખું છું
 પાન બીજમાં આંખે મુજ જટ બોલી ગઈ સ્વપ્નનાં
 વાત અધુની રહી

કુમકુમ પત્રીકા.

રાગ—હરીગીત.

કુમ કુમ પત્રીકા લખું, આ લખમાં સૌ આવળે
 આ ગીત વાંઠાનું ગાયે, પારા અધીરા ના થશે

આ લગ્નમાં સીદી બુધિને, બેન્ડ વાજ વાગશે
 પણ લગ્નમાં કન્યા નથી, તો હાણ બાળ કઠાવશે
 વાંદા તણે વંદોળીયો, કહે લોક એ બદમાસ છે
 વાંદાની સાથે વાત કરત, વાત ઊડે વાયરે
 આવજોરે આવજો, દીકદાર નરનો આવજો
 આ કમ નશી મના, વન્ધોંડા સૌ હોંશવી સોભાવજો
 સોળમીની રાતર, છે રાતના નવ વાગતા
 હર્ષ થાસે મુજને તા, સૌ જનો જે આવતા

હી હું તમાના સદાનો રનેહી મીવ મળી અત્યારે
 જે વાર વીચીત.

સુંદરીની કથની.

રાગ ગઝલ.

મને મુરખો મળ્યે શામી, પડી છે સુખમાં પામી
 અરે હું આપત પામી, કહું છું આપદા બહેની

- કરે નહિ આકરી ધધો, મુરખ થઈને કરે અધો
કરે છે અવનવા ફેદો, કહું શું આપદા બહેની ૨
- પુરશે અન્ય જ્યાં રમતા, અરે મુજ જવામી આયડતા
બળે છે ચીતમાં બડકા; કહું શું આપદા બહેની ૩
- કમાવા રીત ના જાણે, કહી મુજ વાત ના માને
કરતું નામ પરે પાણી, કહુ આપદા બહેની ૪
- ખીતાના દામ સૌ ખાધા, કમવા પર લીધી ખાધા
કરજના હા કીધાં, કાંધાં કહું શું આપદા બહેની ૫
- જાંધારે અન્ન એ લાવે, લેવા નાં ગમ તો આવે
નહિ દે દામ તે વારે, કહું શું આપદા બહેની ૬
- કરી તપ્પાર વહે જુડું, પડે પળવારમાં કુડું
જીવે ના આંખથી રૂડું, હું શું આપદા બહેની ૭
- અરે અંતર પીડા રહેતું, કાંધારે કાં નથી દેતું
આવે જામીન સૌ લેતું, કહુ શું આપદા બહેની ૮
- રૂપાળી આખરૂ દેખા, અરે બક્ષક હીણા પેખી
કુખે હુ તત રહી રોકી, કહું શું આપદા બહેની ૯
- સજ્જન તહેવારને ટાણે, જા | આજુબં સૌ માણે
મુખે એકાદશી જાણે, કહું શું આપદા બહેની ૧૦

સ્નેહીઓ શોધતા આવે, પતિનં તે નહિ કાવે
 દિવસ દુખ માંડાં નિલાપે, કહું શું આપણ જડેનો ૧૧
 પિતૃ માતા ચહે મનવા, સ્વામિ લાગે બડબડવા
 લાગે હા હિત વચન કડવા, કહું શું આપણ જડેનો ૧૨
 પોયરનાં લુગણં લાતું, કહી જમવા સજી બહું
 તરત મેંણાં અરે ખાંતું કહું શું આપણ જડેનો ૧૩
 બન્યા સુરતની શોધાળી, વહે નિહુરં એ વાણી
 કહું ક્યાં માફની કડાળી કહું શું આપણ જડેનો ૧૪
 ગુબરી છંછી મારી બલાપે કહું કહું બારી
 દીયો કંઈ દાદ નરનારી કહું શું આપણ જડેનો ૧૫
 સહા ચિંતા તણા તાપે અરે ગૌરવ દુભાએ છે
 અરે આવો પતી ઢેખી હૃદય મમ આ ચીરાએ છે

પરણેજાનો પરતાવો.

હતો કુંવારો આજ લગી કહું પરણ્યાનું દીલ પાતુલું
 પરણેલાને નજરે જોતાં દેહું તા હરખાતુલું

ધર દુઝનો વેચી દહને રૂપીયા સો ભેગા છીધા
 લાડીજીને હે સે મલવા થાડા કંઈ કર જે લીધા
 ખેરી પકામુશા શુભ લગ્નથી કર્યા સર્વ પુરા
 મુખ સધળું કોળીનાં હોમ્યું ઈચ્છતા છીધા ચુરા
 પ્રથમ આગે શાળી રાની લઈ મહી લયલાતા
 સાથે ફરવાતું હું કહેતા ઈચ્છતામાં અવકાતામાં
 વચનો વદતાં ધીરે ધીરે ખેલી લાગે બહુ સારી
 મેં આપ્યું કે કામ થયું છે સદગુણી પાગથો નારી
 પછી પધાર્યા બીજે આગે વેશ બધો બદલાયો છે
 બહારી જેને હું ગણુતો તે વાઘ યદને આવી છે
 જે ત્રણ દીવસ થયા એટલે મકાનમાં ખામી કાઢી
 આ ધરમાં હું નહિં રહેવાની ઠહાને રીસાયા લાડી
 હુકમને મેં માનજી આપ્યું ધર બીજું લાડે લીધું
 પણ ખોલકા માટે પ્યારીએ અમંતણ બીજું લીધું
 નાટીસ મળતાં હું મળતાયો તોપણ હીમત મેં રાખી
 શું શું જોઈએ ચાલી શ્યામા ગુણથી દયોને બાખી
 લેડી દેશન છત્રી જોડયે મોઝની જોડી લાવો
 લોહર ગીનીના સોનાતુ લઈ વાલા વેલા આવો

ખંગડીયોની જોડી લાવો સાચા પોલીસની સ્વામી
 સાડી કચળી લાવો જ્યાં પડે છે મારી મામી
 સઘળું વેચ્યું દેણું કીધું ત્યારે પરણ્યો છું નારી
 સુણતા વાલી વીલા પડ્યા તરત તાડુકા કીધો
 પરણી તમને તેમાં કહોને મં શું કંઈ ગુન્હો કીધો
 મેં માગ્યું તે મરે જોઈએ તેમાં કંઈએ નહિ આવે
 થઈ જીખારી ડરી નારી તેતો આ દૈટે સાલે
 ધાટી વીણ ધડીય નહિ આવે મનમાં લેજો વીચારી
 રસોઈ હાથે રાધું છું તે માટે સમજો છું સારી
 જાણ થઈ માટે સીધો આદુને મર્યા લેવા
 ધાટી માફક ગણવા લાગી આડંરગી અકળાવે છે
 નવા હવા બુદ્ધા હઠાની આંતરડી કકળાવે છે
 તુર્ત રોકડો જવાબ દે છે કહી જરા હું ગુસ્સે થાઈ
 વેરી સોની આ માયદુસ્તમાં આમ, એમ ગોઈંમ ડિયર નાઈ
 ગયો જમનો જુનો આલી દેશહમાં વહાલા મહાલો
 કંઠી વેચી દઈ નાટક જોવાન આવો
 દીલીફતથી દીલીટ કમવો પટ્ટાલાસ ગીઝવડે બહાવા
 અપહુડેટ જનીને ચલો ત્યાર થા કરવા ધણ

ધાતકી પીતા (યાને) લગન કે ચીતા,

૧૦૫૩૨

(રાગ ગઝલ)

મહુ પ્યારા દયા નીધી, પીતાજી પાયે હું લાગું	
જ્યાએને મને બાપુ, શરણ હું આપનું માંગું	૧
થયો શત્રુ પીતા મારો, અરે મમ રક્તનો પ્યાસી;	
ઠહું આ ઠપ્ઠ હું કોને, ઉગારો દીન આ દાસી	૨
બજારે વેચવા બેઠો, ગરીબ આ ગાયને પાપી	
કરે મુજ માસનો પૈસે; કલેબુ મ્હાડું કાપી	૩
બાળક તળી સાથે, વરવાને મુને થારે	
બનીને અથ લક્ષ્મીમાં, પિતા નિજ પુત્રીને મારે.	૪
ગરીબી ટાળવા માટે મહા સાથે મુને દેસે;	
બીઆરો માત મારીનું કહું જમદુત ના માને	૫
કકળતી તે બહુ બારે, કથન કઈ નામુઘે કાને	
નથી કંઈ આશ અવનીમા, હવે બાકી રહી મનમાં	૬
નીહાળી સ્પૃથીના મુખો ઉઠે છે આગ આ તનમાં	
અરે યો માત મારીર ખરે યો જન્મની દાતા	૭
બહુ આશાર તે કીધો ઉઠરીને મુને માતા	
નશુબી થઈ અરે હું તો જપું છુ સાયરે તારે	૮

જહી હું રવજાની વાટે ગણીને દેહને ખાસ
 સકળ સુધી તણાં સ્વામી કામા મમ દોસ્તની દેજે ૬
 કૃપાળું ઇશ બહુ નામી શઃશુ આ રંકને દેજે
 પછી તે રંક બાળાએ બરીને ઝેરની પ્યાલી ૧૦
 ગણીને તેહને અનુત ઝપાટેથી કરી ખાલી
 ધરો લક્ષ્મી તણા દોલે પિત. પૃત્રી તણા કાતી ૧૧
 કરે આણુંદ ખરે એતો મહુચો જગતમાં પાપી

મુધારાવાળાને શીખામણ.

—: —: —:

રાગ—ગઝલ.

અરેરે હિંદ સંતાનો બ્રહ્મા હું જ્ઞાન દેશનમાં
 અરે સાથી સુધારાના હસાયા કેમ હંદમાં
 રહ્યા છો હું મને વળખી ધરીને હસં અંદરમાં
 ખસાખી હું અતી કરવા તમારા દેશમાં આવી
 રહાવી હિન્દ ભુમીને રહી હું હિન્દ ભુમીમાં
 ખસાખી હું અતી કરવા તમારા દેશમાં આવી

ખુબારી હિન્દની કરવા સુધારો સાધમાં લાની
 સુધારાના થઈ સાથી અતિ આનંદ માનો છો
 સુધારો ધર વિંગ વાલી તમે શુ કામકાં દીઠો
 સુધારો હિન્દમાં દેખી જ્યો પરચાદ પશુ નાદો
 સુધારો હિન્દમાં આવી ફજેલી દીધી છે પુરી
 તમારી હિન્દ ભુમીની દયા તો બંદી છે પુરી
 તમે તો જ્યો માનો છો સુધારા અર્થે સારા છે
 અરે જ્યો હિન્દ સાંતાનો સુધારા જ્યો સુધારા છે
 રહેશે હિન્દમાં દેશન ખુબારી ત્યાં સુધી થાશે
 નહાળી હાસ ફેશનના વિદેશે વાત્સી જય છે
 તમારા હિલને માંડે વિદેશ માંહને છેડા
 તમારા દેશને માંડે રવદેશમાં પ્રીતિ જોડા
 કરીને હોળી ફેશનની વિદેશે કિર્તિ જળધાવો
 બની ખાલી થઈ સુંદર તમારો દેશ શોભાવો

નવી પ્રેશનનું કોમીક.

ફેશનમાં અપટુડેટ બનીને છુમ છુમ કરતા ચાલે છે
રોફ્ જોઈ વીચાર કરતાં વેળા સરખા લાગે છે
એક ભાઈ સાહેબ ત્યાં આજ્યા પોટર ધમ ધમ કરતી લાખ્યા
ભાઈ સાહેબનો રોફ્ જોવાતો મધ્યું પોલ પોલા છે
કોટ પાટલુનને કોલર સાથે કેપ નવી ચડાવી છે
પણ ઠાઠ જોઈ વીચાર કરતાં ગુર મુંબઈના મવાલી છે

નવા ધુમનું નવું શાસ્ત્ર.

(૧)

મુધરી જવાના સાધનોમાં મુખ્ય વસ્તુ આટલી
ચડીઆળ ચસમાં છુટ કર છત્રી છડી કે બાટલી
ઉત્તમ મણાતા એજ કેળવણી તણા ફળ થાય છે
શીવ શીવ ભારે કોને ખગર પરકેમાં શું જાય છે

(૨)

જાહાહા પ્રાન્ધી ને ગીડી ગણાયે સ્વર્ગની સીડી
 પિયે ના તે જમાયો છે જમાંસ શાસ્ત્ર ન્યારા છે
 પીતા માતા તણે તાપે રહેલું જો કહ્યું કોને
 પ્રિયાંનો પ્રેમ પ્યારો છે જમારા શાસ્ત્ર ન્યારા છે .

(૩)

નધ્યા હાંફલાં ખાલી ઘ માં બપડો રાખે બહુ બારી
 કોલર પીન નેકટાઇ ખરીદી પૈસાની કીધી ખવારી
 રાજબરી જાંજર પીકનીઅપ વીના ઘડીએ નહિ ચાલે
 સીંગારેટના ધુમાડા કાઢે જીવમા મુખ જાણે બાળે

રામ—નજવાનો

હાય હાયરે છુટાપણનો બળાપો
 રાંડ સંખાળીનો હં કઠારોરે હાય૦
 રાંડે લોકોને લાકડા પડાવ્યા
 વળી વહાલા પિયુર પડાવ્યા
 રાંડેને જુદા સુજને આ કાળારે હાય૦
 રૂપે દેખાતી કાંચની સુનળી
 લડવા બેઠે તો હાથે જ પુરવી
 માર માર્યા તણ હાથ ના સુધરીરે હાય૦
 રાંડ ફકકડ શર્પને ફાંચે હગો ફટકો તે સુજને કરાવે
 ખીશા ખાતો ને લાયકો વધારે હાય૦
 મેતો બેરી ફકારના ચાણી વળો પિનાતું કબુત પાણી
 માફ વર થયુ પુણ્યાણીરે હાય૦
 મેં જાણ્યું કે માવજત કરશે
 રસોઈ કરીને પેટ મારા ભરશે
 નહીં જાણું સકાળી નડશેરે હાય૦
 ભાંગ્યો જુએ આ શેડની કહાણી
 આશુંકણ કરી શીખ મની
 કાઠી સુકળે આવી શેઠાણીરે હાય૦

છે કોઈ ગેર-ટી આપનાર .

વાળ નહી નીકળે તો પૈસા પાછા
સાધુ તેમજ નકલી પાઉડર વાપરી કંટાળી નીરાશ
શ્રેષ્ઠતાઓ માટે

વગર ઇંજાએ વાળ કાઢવાનો ઉત્તમ

“જેન્ટલમેન પાઉડર”

(રજીસ્ટર્ડ નં. ૪૭૭)

ફક્ત ત્રણ મીનીટમાં સફાઈથી વાળ કાઢી નાખે
છે. આમીને કાંઈ પણ ઇંજા થતી નથી. વાસો થયા
ફાળગે માનુસોએ પગે મંત્રો મેળવે. જે દરેક
ટેકાણું વેચાય છે શીશી એકતી છી મત ૪ આના
છ સાક્ષીથી આગ્રી સીલી મોકલશું નહી. છ શીશી
મંગાવનારને પોસ્ટેજ પેડીંગ ખરચ માફ

જ્યાંમંદ ખરીદનાર વેપારીના ભાવ ધણાજ
હીકાયત છે લખો :—

|| કમ્પ્લ કાડિયાં પરક્યુમર્સ એમ. એન્ડ એ.

કુંપેની (હાલો મુરત.) અમલસાડ.

બી૦ બી૦ એન્ડ સી૦ આઈ૦ રેલે.

